

YHTEISTILAT II

Kaupunginosan kerhotaloja

MEIDÄN YHTEINEN - OLOHUONE JA KEITTIÖ

Asuntoalueen yhteistilat ovat tärkeitä asukkaiden viihtymiselle ja yhteistoiminnalle. Kun julkiset palvelut ja asukkaiden vapaaehtoistyö toimivat yhteisissä tiloissa, ne täydentävät toisaan, muodostavat lähiverkoston.

Aikanaan on rakennettu yhteistoimintaa varten seurojentaloja ja työväentaloja, myöhemmin ovat tulleet seurakuntatalot ja toimintakeskukset. Asukas- eli kerhotalot ovat uusin tapa tehdä vapaa-ajan tiloja asukkaiden käyttöön. Asukastaloja on rakennettu mm Helsingin uusille asuinalueilla. Tässä kuvataan tarkemmin Itä-Helsingissä sijaitsevan Kallahden uudisalueen asukastaloja.

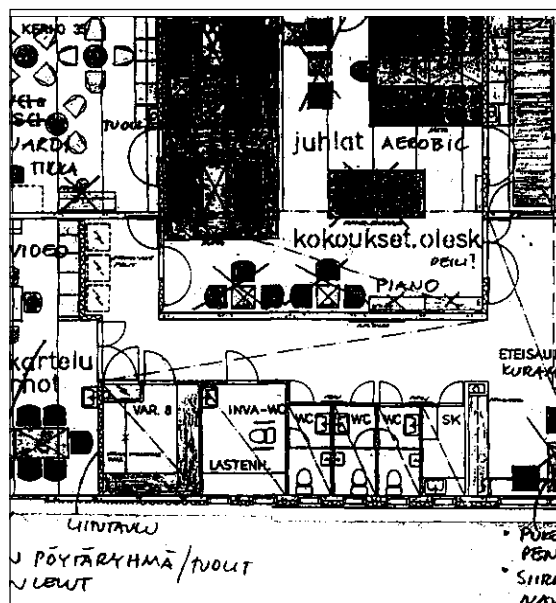
Vanhalla alueella asukastalon toteuttaminen vaatii erilaisen organisoinnin kuin uudisalueella. Lähiöparannus voi synnyttää asukastalon toteuttamiseen tarvittavan yhteistyön.

Asukastalojen ajatus?

"Tutkimuksen mukaan uusilla asuinalueilla on siemen sosiaalisiin ongelmiin ja levottomuuteen. Uudet asukkaat muuttavat alueelle nopeassa tahdissa tuntematta etukäteen toisiaan. Kukin tuo mukanaan aiemman asuinympäristönsä, joka pikku hiljaa väistyy, kun tutustuu uuteen alueeseen ja naapureihin."

"Asukastalot ovat eräs yritys muodostaa yhteyksiä eri taloissa asuvien asukkaiden välille. Ei ole näet mitään "idioottivarmaa" konstia, jolla positiiiviset yhteydet syntyisivät ja että asuinympäristö sen jälkeen kehittyisi viihtyisäksi. Asukastalojen odotetaan luovan rakentavia kontakteja asukkaiden välille, sillä juuri ne lievittävät asukkaiden välisiä jännitteitä." (Mietteitä Kallahdesta)

Pitääkö kaikissa yhteistiloissa olla puolapuu ?
Voiko yhden talon kerhohuoneen sijasta olla kaupunginosan asukastalo ?
Missä meillä voi järjestää 5- tai 50 vuotisjuhlat ?
Mitäs kun mopoa ei saa kunnostaa pihalla ?

Gabron luonnos (Arkkitehti Sakari Laitinen)

Perhejuhlan valmistelua Vietto-talossa. Kuva Arhi Päivärinta.

Perinteisesti on talokohtaisesti rakennettu yhteis-tiloja, joihin on kuulunut saunojen ja säilytystilojen lisäksi kerho- ja askarteluhuoneita. Tilat on usein sijoitettu kellarikerrokseen. Syynä tilojen vähäiseen käyttöön on usein se että:

- tilat ovat ikkunattomia ja epäviihtyisiä
 - ne ovat huonosti varusteltuja
 - kulku on hankalaa, esim. kellarikäytävästä
 - melu kuuluu asuntoihin ja rajoittaa käyttöä
 - tiloja saa käyttää vain oman talon väki.
- Kun tilojen käyttö on jäänyt vähäiseksi, ne on saatettu ottaa muuhun käyttöön.

Kallahden malli - asukastalot

Kallahdessa yhteistiloja rakennettiin tavanomainen määrä, 2% asuntokerrosalasta. Puolet tilasta sijoitettiin asuintaloihin, puolet erillisiin asukastaloihin. Asukastalojen ideoinnissa olivat mukana kaupunginosan järjestöt, vanhat asukkaat ja kaupungin virkamiehet. Myöhemmin mukaan tulivat alueen uudet asukkaat.

Alueen paikoitusyhtiöt rakensivat ja kalustivat asukastalot ja ne valmistuivat yhtäaikaan asuntojen kanssa. Kullakin talolla on oma toimintaideansa ja yhdessä ne muodostavat monipuolisen kokonaisuuden, jota voi nimittää monitoimitaloksi.

Neljä erilaista taloa

Vietto-talo keskittyy askarteluun. Siellä on

- puutyöversta; koneiden käyttö opetetaan
- kankaankudonta- ja ompelutila
- takkatupa kerhoja, kokouksia ja juhlia varten.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana takkatuvassa järjestettiin 100 erilaista tilaisuutta kuten nimi- ja syntymäpäiviä, kastejuhlia ja häitä. Keittokomeroissa on 60 hengen astiasto, jota voi lainata.

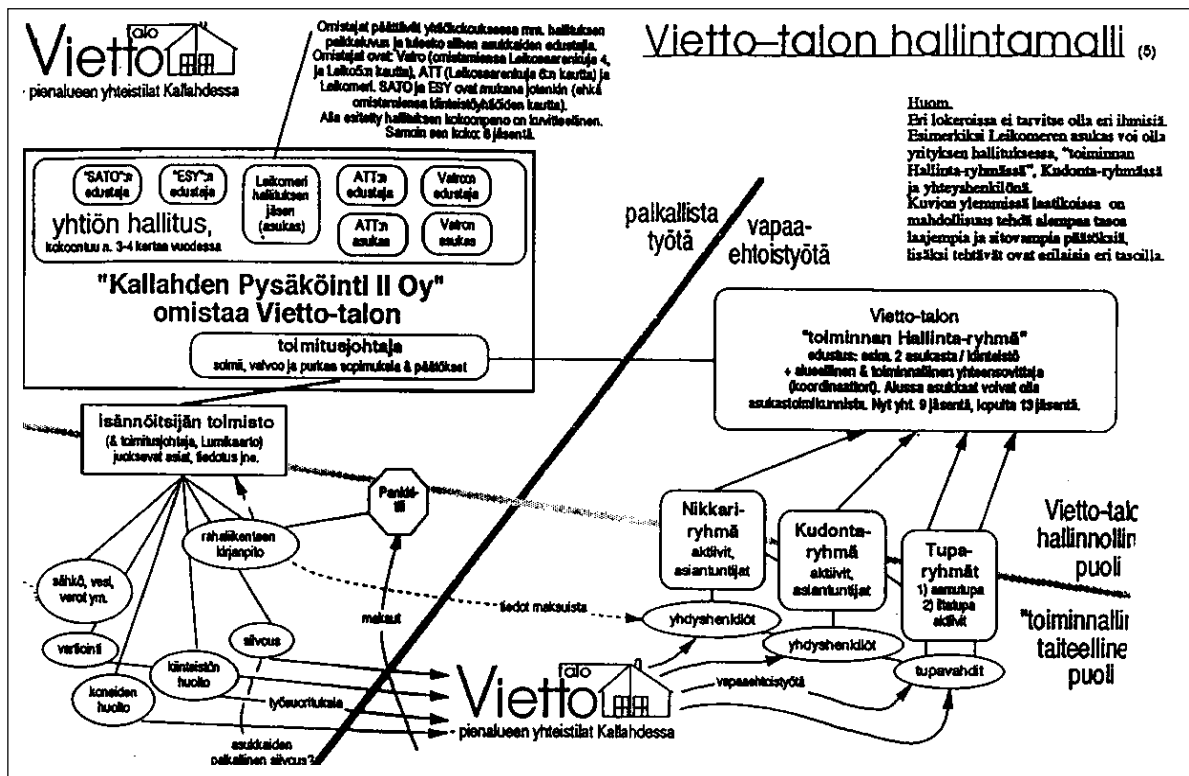
Gabro-talo on musiikkitalo, jossa on:

- pianosali; salia käyttää myös musiikkiopisto
- kerhuhuoneita
- tupakeittiö astioineen.

Talossa toimii aerobic-ryhmiä, atk- ja kivikerho sekä "aikuisten naisten" ryhmä. Kalustukseen kuluu myös biljardipöytä.

Kerhotalo Parkki on versta ja "melutalo", jossa:

- autojen ja polkupyörien korjausversta
- bändien harjoitteluhuoneita
- sali ja hyvin varustettu keittokomero
- kallahtelaisten oma kirpputori.

Viettotalon hallintamalli perustuu palkallisen ja vapaaehtoistyön yhteensovittamiseen. Asukkaiden omistama pysäköintiyhtiö hallinnoi asukastaloja ja käyttöä koordinoi asukkaista koostuva ryhmä. Kuva Arhi Päiväranta.

Saseka-talo on vanha tehtaan ruokala, joka on saneerattu kokous- ja juhlataloksi (n. 1000 m²). Osasta taloa huolehtii Mannerheimin Lastensuojeluliiton Vuosaaren osasto, jokaideoja kehittää toimintaa asukkaiden kanssa. Talossa on:

- Saseka-sali 150:lle, piano ja Av-laitteet
- avointa toimintaa ja kerhoja lapsille
- päivähoitoa ja puistotäti
- taideseuran taidekurseja ja -näyttelyitä
- pimiö valokuvauskerholaisille
- elintarvikekioski
- pitopalvelun kahvila
- sauna.

Omistus ja käyttöoikeus

Kallahden neljä paikoitusyhtiötä omistavat asukastalot. Asukastalojen säännöt on laadittu siten, että kaikki Kallahden asukkaat saavat käyttää taloja mielenkiintonsa mukaan. Asukkaat ovat yhtä lailla käyttäjiä riippumatta siitä, asuvatko he omistus-, asumisoikeus-, osaomistus- tai vuokra-asunnossa. Kallahdelaiset ovat päässeet heti muutettuaan mukaan asukastalojen suunnitteluun ja toimintaan.

Hallinta

Jokaista taloa hallinnoi asukkaiden muodostama hallintaryhmä. Siihen kuuluu taloyhtiöiden edustajia ja toimitusjohtaja, eri tilojen yhdyshenkilöt sekä yhdyskuntatyöntekijä. Vastuu toiminnasta kuuluu talon hallintaryhmälle.

Vastuu erikoistiloista on vapaaehtoisilla yhdyshenkilöillä. Asukkaat ottavat suoraan heihin yhteyttä tarvitessaan tiloja tai tietoja kerhoista. Asukkaat osallistuvat myös kerhojen vetäjinä. Eri alojen harrastajia kootaan yhteen ja tarvittaessa järjestetään sopivaa koulutusta. Tällöin apua saadaan esimerkiksi työväenopistolta tai kulttuuri- ja nuorisoasiainkeskukselta.

Käyttömaksut

Osan asukastalojen kustannuksista asukkaat maksavat asuntojen hinnoissa, yhtiövastikkeissa tai vuokrissa. Asukastalojen aiheuttama lisäkustannus asuntoa kohti vastaa vajaata neliötä pinta-alasta. Erikoistilojen käytöstä peritään käyttömaksua. Ulkopuolisilta maksu on korkeampi.

Nikkari-tilaan!
 Kerhotaloin maksu on 50 mk/ 6kk ja ...
 tahtelaisille maksu on 150 mk/ 6kk. Yhdellä maksulla pääsee mu-
 an myös samassa huoneistossa asuva puoliso ja
 apset. — Avoimet ovet -aika on ilmainen.

Miksi sinä pääset näin halvalla:
 Kallahden asukastalojen välillä noudatetaan 'vasta-
 ää vuoroisuus penaatetta': kun pääset omistaja-asukkaan
 hinnalla 'meidän' taloon, pääsemme 'teidän' taloon.
 Kallahden ulkopuolella asuvat eivät osallistu min-
 kaan asukastalon maksamiseen, joten heille maksu
 on korkeampi.

meent Kallahdessa tulee kesällä 1995 olemaan valmiina
 i taso- kaikki neljä asukastaloa: Vietto-talo, Gabrotalo,
 penkki, Parkki kulkuneuvo-/metalli verstaas & banditilat sekä
 säilyttä- 'Sasekan rakennus'. Jokainen Kallahden asukas osal-
 oima pe- listuu jonkun asukastalon maksamiseen.

Nikkarin hallinta:
 Nikkana hallinnoi asukkaista koostuva Vietto-tal-
 'hallintaryhmä' ja käytännössä Nikkariryhmä. Ka-
 Nikkariin yhdyshenkilöt tekevät vapaaehtois-
 eikä kukaan saa tekemästään työstä korvausta.

toimintaa tai
 äivä varten).

Terveisin Nikkariin yhdyshenkilö

kerhotalo

Kerhotalojen erityyppiset,
 eri tavoin kalustetut
 tilat ja talojen
 yhteensovitettavat säännöt
 mahdollistavat monipuolisen,
 ajan myötä joustavan,
 asukkaiden elinkaaren
 ja tarpeiden mukaan muuttuvan,
 eri intresseistä
 lähtevän toiminnan.

Kallahti pähkinänkuoressa

Kallahti on Helsingin kaupungin Vuosaaren kau-
 punginosan keskeinen alue, jossa 1995 oli noin
 5.000 asukasta ja vuosituhannen lopussa n 7.200
 asukasta. Kaikkien Vuosaaren uusien alueiden
 valmistuttua noin vuonna 2003 alueella osuu n
 35.000 asukasta. Päätös sataman rakentamisesta
 tulee nostamaan työpaikkojen määrää aikai-
 semmasta arvioista, joka on ollut 2.700 työpaik-
 kaa.

Kallahden asukastalojen takana on pitkäjänteistä
 työtä, jota on tehnyt "Hyvä Vuosaari"-projekti. So-
 siaalitoimi käynnisti tämän monihallintokuntaisen
 hankkeen 1985. Asukastalot ovat toimineet hie-
 man yli vuoden. Toiminta näyttää löytäneen muo-
 tonsa ja asukkaat ovat olleet asukastaloihinsa tyy-
 tyväisiä. Projekti jatkuu toisaalta jälkiseurantana,
 toisaalta Vuosaaren uudempien alueiden toteut-
 tamisessa.

Lisätietoja:

Asukkaiden Kallahti, raportti asukkaiden tulevaisuudenverstaasta
 10.10.-17.11.1994

Jormanainen, Marja-Leena: Vietto, Parkki, Gabro, Saseka, Kallah-
 den asukkaille, artikkeli Uuso 6/95

Asukasesitteitä: Kerhotalo SASEKA, Vietto -pienalueen yhteistilat
 Kallahdessa, Parkki, Kallahden viihtyisä asuntoalue kohoaa meren
 rantaan. Esite. Helsingin kaupunginkanslia, tammikuu 1993

Kallahden kolmas kerhotalo valmistuu odottamaan asukkaita, leh-
 distötiedote

Kaivonkatsojantien kerhotalo, irtokalusteet ja varusteet, Satoark-
 kitehdit/Heikki Tuovinen Helsinki 1994 sekä: logot, arkkitehtitoi-
 misto Heikki Tuovinen 1994

Levón Bengt-Vilhelm: Kaikille soveltuva asuin ympäristö, Helsingin
 kaupungin sosiaaliviraston julkaisusarja A 5/1989

Varonen Minna-Kaisa: Vuosaaren maankäytön suunnittelusta vuo-

sina 1980-1994. Helsingin kaupungin tietokeskuksen muistioita
 1995:5

Viirkorpi Paavo: Suunnitteluyhteistyötä yksin, yhdessä ja erikseen.
 Hyvä-Vuosaari-projektin ja Kekkola-projektin seurantatutkimus.
 Asuntohallitus 18:1993

Viirkorpi, Paavo: Hyvä-Vuosaari-projektin seurantatutkimus. Väli-
 raportti. Helsingin kaupungin sosiaaliviraston julkaisusarja A 9/1988
 Vuorela-Wiik, Maarit: Arki uudella asuinalueella. Kallahden asumis-
 tyytyväisyys. Helsingin kaupungin tietokeskuksen muistioita
 1995:3.

Vuosaaren aluerakentamisprojekti, Kallahden toteuttamisohjelma
 1994, Helsingin kaupunginkanslian julkaisusarja A 9/1994 (toteut-
 tamisohjelmat 1990, 1992)

Yhteystiedot Stakes/Ympäristö ja hyvinvointi Erikoissuunnittelija Marja Kurenniemi, PL 220, 00531
 HELSINKI, puh 09-39671, fax 09-3967 2007, marja.kurenniemi@stakes.fi
 Tutustu muihin ideakortteihin <http://www.stakes.fi/hyvinvointi/ymp/ideakortti> ISSN 1456-4475